

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 kwietnia 2016 roku, skierowanym przeciwko D. Ż. (1), D. Ż. (2), D. S. i Ż. S., (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie, w postępowaniu upominawczym, od pozwanych ad1 i ad2 kwoty 156.261,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że zapłata dokonana przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego oraz, że odpowiedzialność Ż. S. i D. S. jest ograniczona do wysokości ich udziału w nieruchomości położonej w Z., dla której to jest prowadzona księga wieczysta o numerze (...), na której to została ustanowiona hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 180.000 złotych. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania .

W uzasadnieniu stanowiska powód wskazał, iż nabył ,w drodze umowy cesji, w dniu 16 grudnia 2014 roku wierzytelność przysługującą wobec pozwanych od pierwotnego wierzyciela (...) Bank S.A. w W. z tytułu umowy pożyczki z dnia 19 lutego 2002 roku. Zabezpieczeniem tej umowy była hipoteka kaucyjna na nieruchomości opisanej wyżej. Brak spłaty pożyczki doprowadził do wystawienia przez pierwotnego wierzyciela BTE , a następnie wszczęcia egzekucji, która okazała się bezskuteczna. Pozwani ad. 1 i 2 są dłużnikami osobistymi, zaś pozwani 3 i 4 rzeczowymi.

(pozew k- 2-5)

W dniu 23 maja 2016 roku Sąd uwzględnił żądanie powoda , wydając nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

(nakaz k- 96)

Wszyscy pozwani, poza D. Ż. (2), wnieśli w ustawowym terminie sprzeciwu od powyższego nakazu. Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Podnieśli zarzut naruszenia art. 6 k.c. poprzez brak udowodnienia roszczenia co do zasady i wysokości, brak wymagalności roszczenia oraz podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia.

(sprzeciwu k- 167-178)

W odpowiedzi na sprzeciwu powód przedstawił wyliczenie roszczenia. Jeśli chodzi o zarzut przedawnienia powołał się na przerwę biegu przedawnienia wywołaną najpierw nadaniem klauzuli wykonalności na BTE, a następnie wszczęciem egzekucji przez poprzedniego wierzyciela. Dodatkowo powód powołał przepisy art. 77 i 104 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym do dnia 20 lutego 2011 roku , zgodnie z którymi przedawnienie roszczenia nie pozbawia wierzyciela, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipotecznie , zaspokojenia z przedmiotu obciążonego hipoteką.

(pismo procesowe k-191-198)

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2016 roku Sąd ustanowił dla pozwanej D. Ż. (1) pełnomocnika z urzędu.

(postanowienie w protokole rozprawy k- 216)

Pełnomocnik z urzędu pozwanej – w piśmie z dnia 9 stycznia 2017 roku dodatkowo zgłosił zarzut nieważności umowy pożyczki z uwagi na zastosowanie w niej klauzul abuzywnych – w zakresie § 2 pkt 2, § 6 pkt 1 i § 9 ppkt 1. Podniósł, iż właśnie te postanowienia umowne będą przedmiotem rozpoznania przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Podtrzymał zarzut niewymagalności roszczenia oraz zarzut przedawnienia i nie wykazania roszczenia co do wysokości.

(pismo k- 233-236)

W odpowiedzi na powyższe powód, na wypadek uznania przez sąd zarzutu przedawnienia, wniósł o zasądzenie od pozwanej D. Ż. (1) kwoty dochodzonej pozwem wraz z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność D. Ż. (1) jest ograniczona do nieruchomości obciążonej hipoteką. Powód nie zgodził się z zarzutem abuzywności postanowień umownych. Na wypadek jednak uwzględnienia tego zarzutu podniósł, iż występowanie takowych nie eliminuje z obrotu całej umowy. Umowę należy tak tłumaczyć aby zachować jej sens. Jako gołosłowny powód potraktował zarzut braku wypowiedzenia umowy. Skro pierwotny wierzyciel wystawił BTE , a następnie wszczął egzekucję , uznać należy, że umowa została wypowiedziana. Nawet gdyby przyjąć, że pozwana ad. 1 wypowiedzenia nie otrzymała, takim dokumentem będącym wypowiedzeniem i jednocześnie wezwaniem do zapłaty może być chociażby wezwanie komornicze przy wszczęciu egzekucji.

(pismo procesowe k- 244-257)

Wnioskiem omyłkowo datowanym na dzień 22 czerwca 2016 roku pozwana wniosła o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgłoszenia w trybie art. 99a Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku. Postanowieniem zapadłym na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku Sąd oddalił ten wniosek.

(wniosek k- 282-283, postanowienie w protokole k- 345v)

W dniu 30 grudnia 2016 roku pozwana Ż. S. zbyła swój udział na rzecz ciotki I. B. .

(wydruk z kw k- 286-304)

W toku dalszego procesu stanowiska stron nie uległy zmianie. Jedynie pełnomocnik z urzędu pozwanej wniósł o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani części.

(protokół rozprawy k- 445v)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 19 lutego 2002 roku pomiędzy D. Ż. (1), D. Ż. (2) a (...) Bank S.A. w W. została zawarta umowa pożyczki hipotecznej denominowanej w walucie wymiennej w kwocie stanowiącej równowartość 41.708,38 CHF na okres 180 miesięcy od dnia 19.02.2002 do 19.02.2017 roku.

Stosownie do brzmienia §2 ust.2 pożyczka miała zostać wypłacona według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia pożyczki. Stosownie do treści § 6 ust. 1 pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami w ratach miesięcznych w terminie do 19 – tego każdego miesiąca w złotych po przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z tabelą kursów obowiązującą w banku w dniu spłaty na rachunek prowadzony w tymże Banku. Prawnym zabezpieczeniem spłaty pożyczki była hipoteka złotowa kaucyjna ustanowiona przez D. Ż. (1) na rzecz Banku w wysokości 180.000 zł na zabudowanej nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) , która to stanowiła współwłasność D. Ż. (1) i jej małoletnich wówczas dzieci Ż. S. i D. S. po 1/3 części.

Zapis § 9 ust.1 pkt 1 nakładał na kredytobiorcę obowiązek składania co 6 miesięcy pisemnej informacji o stanie majątkowym i finansowym oraz zmianach dotyczących źródeł dochodu i wszelkich okoliczności mających wpływ na stan majątkowy i finansowy. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie wynosiło 9,8 % w stosunku rocznym i było zmienne (§4). Stosownie do zapisów § 12 ust. 2 od kwoty pożyczki niespłaconej w terminie spłaty pożyczkobiorca od dnia następnego po terminie spłaty zobowiązuje się do zapłaty odsetek według stawki oprocentowania obowiązującej w banku od zadłużenia przeterminowanego określonej w Zarządzeniu Prezesa Zarządu Banku „Oprocentowanie środków pieniężnych i kredytów w (...) Banku S.A.". Niespłacenie należności upoważnia Bank do wypowiedzenia umowy pożyczki (ust.3).

(umowa k-17-23)

Oboje małżonkowie Ż. złożyli także oświadczenia o poddaniu się egzekucji do kwoty 76.000 CHF .

(oświadczenia k- 22, 23)

Dla nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Zgierzu księga wieczysta o numerze (...). Jej współwłaścicielami na datę zaciągnięcia kredytu byli po 1/3 D. Ż. (1), Ż. S. i D. S..

Hipoteka kaucyjna została wpisana w Dziale IV księgi wieczystej do kwoty 180.000 złotych

(wydruk z elektronicznej księgi k- 24-26)

Całe środki z pożyczki pobrał D. Ż. (2), który to następnie spłacił część swoich długów, a resztę przegrał je w kasynie. Dla pozwanej D. Ż. (2) przekazał 500 zł. Pożyczka została zaciągnięta na remont nieruchomości. W 2005 roku pozwany D. Ż. (2) został aresztowany. Spłatę pożyczki w całości przejęła pozwana, która czyniła to do października 2009 roku. Na dzień 20 października 2009 roku niespłacona należność główna wyniosła 28.218,96 CHF .

(zeznania pozwanej – k- 420 00:18:31 k- 00:24:53-,historia wpłat k- 360-363)

Na skutek pozwu wytoczonego przez D. Ż. (1) , wyrokiem z dnia 19 czerwca 2009 roku małżeństwo pozwanych zostało rozwiązane przez rozwód.

(wyrok k- 429)

W dniu 21 czerwca 2010 roku (...) Bank wystawił przeciwko małżonkom Ż. bankowy tytuł egzekucyjny o numerze (...) na łączną kwotę 93.237,39 złotych. Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2010 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu nadał BTE klauzulę wykonalności przeciwko małżonkom.

(BTE k- 27, postanowienie k- 28)

Na wniosek (...) Bank złożony w dniu 20 września 2010 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu T. B. wszczął egzekucję przeciwko małżonkom Ż.. Postępowanie toczyło się pod sygn. akt Km 678/10. W dniu 21 października 2010 roku pozwana D. Ż. (1) otrzymała odpis wniosku wraz z tytułem wykonawczym.

Z dniem 4 stycznia 2013 roku nastąpiło przejęcie (...) Banku przez Bank (...) S.A. z siedzibą we W.. Na rzecz tego wierzyciela klauzula wykonalności została nadana postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2013 roku. Nowy wierzyciel wstąpił do postępowania egzekucyjnego

(wniosek egzekucyjny k-1, potwierdzenie doręczenia k- 14, protokoły czynności k- 3-20, wniosek (...) k-128, w załączonych aktach egzekucyjnych, postanowienie k- 29-30)

Postanowieniem z dnia 4 maja 2015 roku Komornik potwierdził umorzenie postępowania egzekucyjnego w stosunku do nieruchomości dłużniczki położonej w Z. przy ul. (...) z mocy samego prawa (art. 823 k.p.c.).

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2015 roku egzekucja przeciwko małżonkom Ż. została umorzona wobec bezskuteczności egzekucji.

(postanowienia k- 229 , 236 w załączonych aktach egzekucyjnych)

W dniu 16 grudnia 2014 roku pomiędzy Bankiem (...) a (...) z siedzibą we W. została zawarta umowa przelewu wierzytelności ze spornej umowy pożyczki hipotecznej wraz z zabezpieczeniem hipotecznym. Następcą dokonał zmiany wpisu hipoteki na swoją rzecz.

(umowa k- 34-73, wydruk z księgi wieczystej (...))

Na datę wystawienia BTE zaległość wynosiła 86.262,54 zł – należności głównej, 5.992,20 zł odsetki umowne za okres od 21 września 2009 roku do 16, czerwca 2010 roku i 708,13 zł odsetki za opóźnienie za okres od 20 października 2009-20 czerwca 2010 r. Nie sposób ustalić w oparciu o jakie oprocentowanie zostały naliczone odsetki karne i umowne – z odwołaniem się do brzmienia § 12 ust.2 umowy.

Kwota kapitału pozostającego do spłaty na dzień wystawienia BTE po przeliczeniu CHF na PLN po średnim kursie NBP wyniosła 77.909,73 zł.. Odsetki ustawowe za okres od wystawienia tytułu do dnia 20 września 2017 roku wyniosły 63.639,26 złotych .

(opinia biegłego ds. ekonomii , finansów i rachunkowości k- 369-382)

Wszystkie formalności związane z umową załatwiał D. Ż. (2), jednakże pozwana była zapoznana z treścią umowy. Powodem zaciągnięcia pożyczki były niskie raty, które w przeliczeniu na PLN początkowo wynosiły 700 zł, a w końcowym okresie spłaty 1.700 złotych. Pozwana D. Ż. (1) dostała wypowiedzenie umowy. Przestała spłacać pożyczkę z powodu problemów finansowych. Mąż przebywał w więzieniu, a ona miała na utrzymaniu uczącą się córkę. Sama pracowała jedynie dorywczo. Aktualnie udział w nieruchomości stanowi jedyny majątek pozwanej. Oboje dzieci są dorosłe mają własne rodziny i wyjechały za granicę do pracy. Kiedy pozwana ustanawiała hipotekę również na udziałach dzieci – były one małoletnie. Pozwana zamieszkuje na nieruchomości. Czasem przebywa u niej siostra I. B.. Pozwana pracuje dorywczo jako prasowaczka, czasem pakowaczka czy też przy sprzątaniu oraz otrzymuje czynsz z wynajmu lokalu użytkowego położonego na spornej nieruchomości w kwocie 700 złotych Pozwana choruje na kręgosłup oraz ostrogi.

(zeznania pozwanej – k- 420 – 420v 00:18:31 k- 00:00:45:17)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał głównie w oparciu o załączone do akt dokumenty, które ostatecznie nie były kwestionowane przez strony, opinię biegłego oraz przesłuchanie pozwanej.

Sąd oddalił, jako znacznie spóźnione, wnioski dowodowe pełnomocnika pozwanej, zgłoszone na rozprawie w dniu 24 stycznia 2018 roku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków K. i (...) – osób podpisanych pod umową pożyczki na okoliczność zawarcia tejże umowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako nieuzasadnione podlega oddaleniu.

Powód posiada (niesporną pomiędzy stronami) legitymację czynną do wystąpienia z powództwem na mocy art. 509 §1 k.c., zgodnie z którym wierzyciel bez zgody dłużnika może przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew) , chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie , zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2 art. 509 k.c.).

Pozwani jednakże podnieśli szereg zarzutów przeciwko żądaniu powoda.

Jako nieuzasadniony i sprzeczny z zarzutem przedawnienia Sąd potraktował zarzut braku wymagalności roszczenia.

W aktach sprawy brak jest rzeczywiście dokumentu stanowiącego wypowiedzenie umowy pożyczki, jednakże pozwana D. Ż. (1) w swoich zeznaniach potwierdziła, że takowe otrzymała. Skoro niesporne w sprawie jest, że pozwana ta zaprzestała opłacania rat kredytu w październiku 2009 roku, a Bankowy Tytuł Egzekucyjny został wystawiony w dniu 21 czerwca 2010 roku, przyjąc należy (pozwana nie pamiętała tejże daty), iż wypowiedzenie kredytu miało miejsce pomiędzy tymi dwoma datami. Wreszcie też podnieść należy, że na podstawie tego tytułu została wszczęta egzekucja, w której pozwana czynnie uczestniczyła, otrzymując odpis tytułu wraz z wnioskiem egzekucyjnym, a zatem i tę datę jako najpóźniejszą można uznać jako wypowiedzenie kredytu.

Skoro wierzytelność stała się wymagalna co najmniej w dniu 21 czerwca, a najpóźniej w dniu 21 października 2010 roku, Sąd jako zasadny uznał podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia.

Podkreślić w tym miejscu należy, że skuteczne podniesienie zarzutu przedawnienia jest wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, których badanie w takiej sytuacji jest zbędne (zob. uchwała SN z 17.02.2006 r., III CZP 84/05, LEX, wyrok SN z 11.08.2010 r., I CSK 653/09, LEX).

Przedawnienie jest jedną z kilku instytucji prawa cywilnego, których działanie polega na zmianie treści stosunków prawnych ze względu na upływ czasu. Przedawnieniu ulegają wyłącznie cywilnoprawne roszczenia majątkowe. Skutek przedawnienia następuje po upływie określonego terminu i polega na tym, że wprawdzie roszczenie istnieje nadal, ale ten, przeciwko komu ono jest skierowane, może uchylić się od jego zaspokojenia. Osoba, przeciwko której przysługuje roszczenie może zatem bez ujemnych konsekwencji prawnych odmówić podjęcia zachowania, do którego jest zobowiązana.

Skutkiem przedawnienia jest niemożność zasądzenia przedawnionego roszczenia lub jego wyegzekwowania jeżeli zarzut przedawnienia zostanie przez zobowiązanego podniesiony przed sądem.

Przepis art. 118 k.c. przewiduje dwa terminy przedawnienia - najbardziej ogólne zastosowanie ma termin dziesięcioletni. Drugi z terminów trzyletni, nie jest związany z określoną kategorią podmiotów bądź typem stosunków prawnych, jego zakres zastosowania określa bądź rodzaj świadczenia, które jest przedmiotem roszczenia, bądź rodzaj działalności, z którą roszczenie jest związane. Natomiast przepisy szczególne przewidują inne jeszcze terminy przedawnienia dla poszczególnych lub wszystkich roszczeń z określonych typów stosunków prawnych.

W celu ustalenia terminu przedawnienia roszczenia należy zatem sprawdzić, czy przepisy normujące dany rodzaj stosunku prawnego przewidują szczególny termin przedawnienia poszczególnych lub wszystkich roszczeń istniejących w tym stosunku prawnym. Jeżeli nie, należy ustalić, czy dane roszczenie dotyczy świadczenia okresowego lub jest związane z działalnością gospodarczą, co uzasadnia zastosowanie terminu trzyletniego z art. 118 k.c.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy więc ustalić jaki termin przedawnienia ma zastosowanie do wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki hipotecznej zawartej pomiędzy pozwaną D. Ź. (1), a poprzednikiem prawnym powoda, która została stwierdzona bankowym tytułem egzekucyjnym.

Należy zatem uznać, iż każdy bank jest niewątpliwie przedsiębiorcą, do którego zakresu działania należy między innymi udzielanie kredytów, która to okoliczność ma decydujące znaczenie, dla przyjęcia terminu przedawnienia.

W rozpatrywanej sprawie roszczenie przysługujące powodowi wobec pozwanej jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej przez bank. Wobec tego do tego roszczenia będzie miał zastosowanie trzyletni termin przedawnienia. Zaaprobować przy tym należy stanowisko Sądu Najwyższego, że do zastosowania trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 118 k.c. nie jest wymagane, aby obie strony stosunku prawnego, z którego wywodzi się roszczenie majątkowe, prowadziły działalność gospodarczą. Wystarczy, że działalność gospodarczą prowadzi tylko strona dochodząca roszczenia, które wiąże się z tą działalnością (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02.04.2008, III CSK 302/07, OSNC 2009, Nr B, poz. 37, str. 34)

Po ustaleniu terminu przedawnienia w przedmiotowej sprawie, w drugiej kolejności należy ustalić początek biegu terminu przedawnienia oraz przeanalizować wpływ poszczególnych czynności podejmowanych przez strony w tym czasie na bieg terminu przedawnienia.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Z uwagi na niespłacanie pożyczki przez pozwanych w dniu 21 czerwca 2010 roku pierwotny wierzyciel (...) Bank S. A. z siedzibą w W. wystawił przeciwko pozwanym dłużnikom osobistym bankowy tytuł egzekucyjny, a następnie złożył

wniosek o nadanie mu klauzuli wykonalności. Bankowy tytuł egzekucyjny został zapatrzony w klauzulę wykonalności. Uznać zatem należy, iż wierzytelność stała się wymagalna co najmniej w dniu 21 czerwca 2010 roku.

Czynność poprzednika prawnego powoda została podjęta przed Sądem i miała znaczenie dla biegu przedawnienia dla tegoż wierzyciela, gdyż bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 k.c.).

Kodeks cywilny reguluje sytuację po przerwaniu biegu przedawnienia stanowiąc, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 k.c.). Zatem z dniem złożenia wniosku o nadanie klauzul wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nastąpiła przerwa w biegu terminu przedawnienia. Zgodnie z art. 124§2 k.c. w przypadku przerwania przedawnienia przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. To oznacza, że do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem, uprawniony nie może podjąć innej czynności mogącej też przerwać bieg przedawnienia. Stąd złożenie takiego wniosku nie tylko powoduje przerwanie biegu przedawnienia, ale też jego zawieszenie aż do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem.

Jednakże , zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem Sądu Najwyższego, skutki jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14,). **Zaś wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia objętego tym tytułem wobec cesjonariusza niebędącego bankiem** (uchwała SN z 9 czerwca 2017 IIICZP 17/17).

W konsekwencji stwierdzić należy, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu. Skoro wierzytelność stała się wymagalna w dniu 21 czerwca 2010 roku (a najpóźniej w dniu 21 października 2010 roku), jej przedawnienie nastąpiło w dniu 21 czerwca 2013 roku (najpóźniej w dniu 21 października 2013 roku), a zatem w obydwu wypadkach przed nabyciem przez powoda spornej wierzytelności.

W wyjątkowych okolicznościach sąd może posłużyć się przy ocenie podniesionego zarzutu przedawnienia treścią art. 5 k.c. Stosując powołany przepis trzeba mieć oczywiście na względzie jego szczególny charakter wynikający z użycia w nim klauzul generalnych. Z tej przyczyny dla oceny, czy podniesiony zarzut przedawnienia nie nosi znamion nadużycia prawa, konieczne jest rozważenie charakteru dochodzonego roszczenia, przyczyn opóźnienia i jego nadmierności (por. wyrok SN z 2.04.2003 r., I CKN 204/01, LEX). Konieczne jest przy tym konkretne wskazanie, jaka z przyjętych w społeczeństwie zasad współżycia społecznego doznałaby naruszenia w konkretnej sytuacji (por. wyrok SN z 7 maja 2003 r., IV CKN 120/01, LEX).

Zdaniem Sądu, w przedmiotowej sprawie, powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, w żaden sposób nie wykazał, że podniesienie przez pozwanych zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.). Brak jest jakichkolwiek okoliczności, istniejących czy to po stronie poszkodowanego, czy to po stronie osoby zobowiązanej, wskazujących na możliwość przyjęcia, że skorzystanie przez pozwanych z zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

W rozpoznawanej sprawie pozwani, którzy wnieśli sprzeciwy są także dłużnikami rzeczowymi. Powód powołał się na jego uprawnienie wynikające z wpisu hipoteki na jego rzecz do księgi wieczystej.

Stosownie do treści przepisu art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147) w wersji pierwotnej przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. Powyższy przepis stosuje się niezależnie od sposobu powstania hipoteki. Oznacza to, że uzyskanie na nieruchomości dłużnika hipoteki przymusowej chroni wierzyciela – w odniesieniu do tej nieruchomości – przed skutkami przedawnienia zabezpieczonej wierzytelności. Upływ terminu przedawnienia rodzi tylko takie konsekwencje, że ogranicza możliwość prowadzenia egzekucji do przedmiotu hipoteki, gdyż w takim przypadku następuje przekształcenie odpowiedzialności osobistej dłużnika w odpowiedzialność rzeczową.

Przepis powyższy nie budzi wątpliwości. Sądowni jest także znane jednoznaczne i dość powszechne stanowisko orzecznictwa, że w takiej sytuacji wierzyciel bez względu na zarzut przedawnienia roszczenia, może żądać zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia.

W ocenie Sądu, jednakże bezwzględny charakter owego rozwiązania, nie wyklucza, w wyjątkowych i uzasadnionych wypadkach sięgnięcia po wynikające z przepisów prawa materialnego klauzule generalne, takie jak art. 5 k.c. powoływany wyżej, zgodnie z którym nie można czynić ze swojego prawa użytku sprzecznego ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Tym bardziej, że powód nabył wierzytelność już przedawnioną.

Przez zasady współżycia społecznego rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie aksjologiczne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327). W relacjach pomiędzy kontrahentami zasady współżycia społecznego należy rozumieć jako zasady rzetelności i lojalności w stosunku do partnera umowy. Każda ze stron umowy powinna zatem powstrzymać się od wszelkich zachowań, które świadczą o braku respektu dla interesów partnera lub wywołują uszczerbek w tych interesach (por. wyr. SN z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CSK 555/09).

Od pewnego czasu widoczna jest tendencja ustawodawcza do stopniowego zastępowania klauzuli generalnej "zasad współżycia społecznego" klauzulą "dobrych obyczajów", "słuszności" oraz "rozsądku". Funkcje tych klauzul generalnych są jednak podobne. Służą one wprowadzeniu możliwości dokonywania ocen określonych zachowań w sposób odpowiednio elastyczny, wykraczający poza czysto sformalizowane kryteria wynikające z reguł prawa pozytywnego, przez uwzględnienie również norm etycznych przyjętych w obrocie (por. np. wyr. SN z dnia 23 kwietnia 2004 r., I CK 550/03, Z. Radwański (w:) Zielona księga. Optymalna wizja KC w RP, pod red. Z. Radwańskiego, Warszawa 2006, s. 57 i nast).

Powołany przepis art. 5 KC odmawia ochrony prawnej zachowaniu wierzyciela sprzecznemu z powołanymi wyżej regułami. Do takiej oceny zachowania się dochodzącego swego prawa może dojść ze względu na cel, do którego osiągnięcia czynność zmierza - rażąco krzywdzące działanie jednej ze stron, zachowanie nieuczciwe, nielojalne. Konieczne jest dokonanie wartościowania zachowania z konkretnymi zasadami współżycia społecznego w kontekście skutku prawnego (wyr. SN z dnia 3 lutego 2011 r., I CSK 261/10).

Przenosząc te wszystkie rozważania na grunt niniejszej sprawy, Sąd po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego a w szczególności po przesłuchaniu pozwanej, stanął na stanowisku, że uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie byłoby sprzeczne z zasadą słuszności i sprawiedliwości. Jak wynika bowiem z niekwestionowanego stanu faktycznego to pozwany D. Ź. (2) zużył niemal całą kwotę kredytu, większość przegrywając w kasynie. Dla żony przeznaczył jedynie 500 zł. Niedługo potem został osadzony w Zakładzie Karnym. Tymczasem pozwana wraz z dwójką małoletnich dzieci przejęła spłatę kredytu i przez ponad 7 lat ciężar ten dźwigała, dokonując

spląty kilkudziesięciu tysięcy złotych. Gwałtowny wzrost rat oraz pogarszająca się sytuacja materialna pozwanej doprowadziła do zaprzestania spląt. Jeśli chodzi zaś o pozwanych S. – jako dzieci nie mieli oni nawet świadomości, że przysługujące im prawo własności w jakikolwiek sposób zostało ograniczone. Ta nieruchomości jest jedynym wartościowym majątkiem pozwanych.

Z drugiej strony powód jest podmiotem zawodowo trudniącym się obrotem wierzytelnościami, który posiada stałą obsługę prawną i nabywając wierzytelność powinien upewnić się czy nie jest ona przedawniona. Ponadto dla powoda dochodzona pozwem wierzytelność stanowi promil uzyskiwanych dochodów.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, w rozpoznawanej sprawie, Sąd dokonując oceny zasadności przedawnionego roszczenia powoda, oddalił powództwo.

Marginalnie Sąd badał także zarzut z abuzywności niektórych postanowień umownych art. art. 3851 § 1 oraz art 3853 pkt 10) i 20) k.c. Pełnomocnik pozwanej nie wskazał na jakiej zasadzie, w sytuacji uznania niedozwolonego charakteru postanowień umownych miały odpowiadać pozwany, który nie był stroną tej umowy. Odpowiedzialność pozwanego może kształtować się według dwóch reżimów: odpowiedzialności kontraktowej z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania (art 354 oraz 471 i n. kc.) albo według przepisów o obowiązku zwrotu świadczenia nienależnego (art. 410 w zw. z art 405 kc.). Wbrew twierdzeniom strony powodowej samo stwierdzenie niedozwolonego charakteru niektórych postanowień umowy nie niweczy całej umowy i nie czyni jej nieważną. Jednakże wbrew ciężarowi dowodu (art.6 k.c.) pozwana nie wykazała aby postanowienia umowy kształtowały jej prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami , a tym bardziej czy rażąco naruszały jej interesy. Z wyliczeń biegłego sporządzonych na wniosek pozwanego wynika, że różnice kursowe według kursu z tabel banku i średniego kursu NBP nie były znaczne.

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd obciążył powoda kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej D. Ż. (1) przez adwokata W. R. . W dacie wniesienia pozwu (kwiecień 2016 rok) obowiązywało Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 5 listopada 2015 r. poz. 1801) w brzmieniu pierwotnym. Stosownie do treści § 22 tegoż rozporządzenia do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do zakończenia postępowania w danej instancji. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Stosownie do treści § 2 ww rozporządzenia koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę ustaloną zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia oraz niezbędne i udokumentowane wydatki adwokata ustanowionego z urzędu. Opłatę ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej (§4). Opłata ta liczona od wartości przedmiotu sporu wyniosła 7.200 zł (§ 8 pkt 6) plus należny podatek Vat.

Na podstawie art. 84 ust. 1 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz.1398) Sąd orzekł o zwrocie nie wykorzystanej zaliczki na biegłego.

z/ odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. stron.